

КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ЗНАМ'ЯНСЬКА СПЕЦІАЛЬНА ШКОЛА КІРОВОГРАДСЬКОЇ
ОБЛАСНОЇ РАДИ»

Інструкція з охорони праці N 285 – БДР
позапланового (спеціального) інструктажу водіїв колісних транспортних засобів
(із змінами)

КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ЗНАМ'ЯНСЬКА СПЕЦІАЛЬНА ШКОЛА КІРОВОГРАДСЬКОЇ
ОБЛАСНОЇ РАДИ»

Затверджено
Наказ директора КЗ «Знам'янська
спеціальна школа КОР»
16.10.2023 р. № 161

**Інструкція з охорони праці N 285 – БДР
позапланового (спеціального) інструктажу
водіїв колісних транспортних засобів (із змінами)**

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 **Інструкція розроблена для водіїв мікроавтобусу ГАЗ, реєстраційний номер ВА 9611 АІ та мікроавтобусу УАЗ, реєстраційний номер 8011 КДП.**

1.2 **Позаплановий (спеціальний) інструктаж проводиться з водіями закладу у таких випадках:**

- в разі зафіксованого порушення Правил дорожнього руху, що могло стати причиною ДТП,
- в разі появи небезпечних місць і ділянок на лінії (маршруті),
- в разі можливості настання особливо складних метеорологічних чи дорожніх умов,
- при необхідності доведення до водіїв наказів, які надійшли від органів державної влади.

1.3 **Позаплановий (спеціальний) інструктаж проводиться з водіями за програмою:**

- Причини і наслідки зафіксованого порушення Правил дорожнього руху, обставини його скоєння.
- Особливості експлуатації та керування автотранспорту в разі появи небезпечних місць і ділянок на лінії (маршруті).
- Особливості експлуатації та керування автотранспорту в разі настання особливо складних метеорологічних чи дорожніх умов,
- Доведення до водіїв наказів, які надійшли від органів державної влади.

1.4 **Позаплановий (спеціальний) інструктаж може проводитись в кабінеті безпеки дорожнього руху.**

1.5 **В окремих випадках** текст позапланового інструктажу може передаватись по гучномовцю під час виїзду водіїв за межі закладу, а також через мобільні телефони.

1.6 **Запис** про проведення позапланового (спеціального) інструктажу здійснюється в журналі реєстрації інструктажів з безпеки руху.

2. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПЕРЕД ПОЧАТКОМ РОБОТИ

2.1 Кожний працівник до початку роботи повинен переконатись у безпечному стані свого робочого місця, перевірити справність запобіжних пристроїв, інструментів, механізмів, необхідних для виконання роботи. У разі виявлення працівником порушень безпечного стану робочого місця, які він сам не може ліквідувати, він, не починаючи роботи, повинен повідомити про них посадовій особі, в обов'язки якої покладено здійснення контролю.

2.2 Роботодавець зобов'язаний забезпечити працівників нормативноправовими актами та актами закладу з охорони праці, дотримання вимог яких під час роботи забезпечує безаварійні та безпечні умови праці.

2.3 Працівники закладу зобов'язані знати і виконувати вимоги Правил охорони праці на автомобільному транспорті, затверджених наказом Міністерством надзвичайних ситуацій України № 964 від 09.07.2012, інструкцій з охорони праці, відповідні правила поведіння з

транспортними засобами, машинами, механізмами, устаткуванням та іншими засобами виробництва, користуватися засобами колективного та індивідуального захисту, дотримуватися зобов'язань щодо охорони праці.

2.4 До керування мікроавтобусами ГАЗ, реєстраційний номер ВА 9611 АІ та мікроавтобусу УАЗ, реєстраційний номер 8011 КДП допускаються особи, які мають посвідчення водія категорії «D».

3. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС РОБОТИ

Причини і наслідки зафіксованого порушення Правил дорожнього руху, обставини його скоєння

3.1. Дорожньо-транспортна пригода (ДТП) - подія, що сталася під час руху транспортного засобу, внаслідок якої загинули або поранені люди чи завдані матеріальні збитки.

3.2. **(Окремо доводяться до відома водіїв причини і наслідки зафіксованого порушення Правил дорожнього руху, обставини його скоєння)**

3.3. **Кожне ДТП відбувається внаслідок однієї або декількох взаємопов'язаних причин.**

3.4. Велика частина ДТП здійснюється через неправильні дії водіїв, які не відповідають вимогам безпеки руху. Найчастіше неправильні дії водія пояснюються недостатньо уважним ставленням до оцінки умов руху, незнанням або недостатнім урахуванням можливостей і самого водія і автомобіля в даних умовах, незнанням або зневагою вимог Правил дорожнього руху.

3.5. Попередження ДТП, найчастіше, залежить від водія, від того, наскільки він уважний за несприятливих дорожніх умов і т.д.

3.6. **Аналіз структури ДТП по видах і категоріях показує, що майже половину ДТП становлять наїзди на пішоходів. На другому місці – зіткнення між транспортними засобами. На частку таких пригод припадає майже третя частина від їх загальної кількості, причому близько половини з них – лобові. На перекидання, наїзд на перешкоду та наїзд на велосипедиста припадає близько 30% від загальної кількості ДТП.**

3.7. Найбільша тяжкість наслідків відзначається при зіткненні залізничного складу з транспортним засобом, наїзді транспортного засобу на велосипедиста і на пішохода.

3.8. Слід зазначити, що в попутних зіткненнях, наїздах на перешкоду, велику питому вагу складають водії, які перебували в стані алкогольного сп'яніння.

3.9. **Важливе значення має аналіз розподілу ДТП за годинами доби, дням тижня і місяцях року.**

3.10. Багаторічна статистика показує, що пік аварійності припадає на період доби від 17 до 19 годин. Найвищою тяжкістю наслідків відзначаються події в нічні години в проміжку від 01.00 години до 06.00 години, незважаючи на те, що інтенсивність руху зменшується в десятки разів. Більше 25% ДТП в цей час відбувається водіями в нетверезому стані.

3.11. **Самими аварійними днями тижня є п'ятниця, субота і неділя. У ці дні здійснюється майже половина ДТП від їх загальної кількості. Істотне збільшення інтенсивності руху, особливо в п'ятницю, прагнення водіїв швидше виїхати з міст на відпочинок або повернутися з рейсу призводить до порушень вимог Правил дорожнього руху, особливо швидкісних режимів, що призводить найчастіше до трагічних наслідків.**

3.12. **Найбільша кількість ДТП відбувається з серпня по листопад.**

3.13. Аналіз ДТП по місцях їх вчинення показує, що значна їх частина (близько 70%) здійснюється в населених пунктах, причому, найбільше в ДТП гине людей у сільських населених пунктах. Високі показники тяжкості наслідків ДТП фіксуються в сільських населених пунктах і селищах міського типу. У містах обласного підпорядкування вони майже в два рази нижче.

3.14. Переважна кількість ДТП відбувається на дорогах з асфальтобетонним покриттям (понад 90%) при відносно низькій тяжкості наслідків. Найважчі наслідки фіксуються в пригодах, скоєних на цементобетонному покритті.

3.15. Дві третини ДТП відбуваються на сухому дорожньому покритті, на мокрому – близько чверті ДТП. На засніженому дорожньому покритті і в ожеледицю стається порівняно

невелика кількість ДТП (5-7%). У той же час на слизьких покриттях відзначені найбільш важкі наслідки ДТП.

3.16. Майже половина ДТП відбувається в світлий час доби. У той же час найбільш важкі наслідки ДТП відзначені в темний час доби. При відсутності освітлення на дорозі стається близько третини подій від їх загальної кількості.

3.17. Переважна кількість ДТП відбувається на горизонтальних прямих ділянках доріг (близько 90%). На перехрестях скоєно 5-6% ДТП, причому більшість на нерегульованих пересічних.

3.18. Регулювання руху пішоходів також позначається на кількості ДТП. Якщо на нерегульованих пішохідних переходах відбувається 8-10% ДТП, то на регульованих – майже в два рази менше.

3.19. Найбільша кількість ДТП за останні роки відбулась через перевищення швидкості руху. Значна кількість ДТП скоюється через порушення правил маневрування та виїзду на смугу зустрічного руху.

3.20. Водії транспортних засобів винні у вчиненні двох третин від усіх ДТП. У той же час в результаті ДТП пішоходів гине в два рази більше, ніж водіїв.

3.21. Характерно, що біліше половини всіх ДТП, скоєних водіями, відбувається в першу годину їх знаходження за кермом, в цей же період відповідно і гине більше число людей. Однак, цей час характеризується мінімальною вагою наслідків. У той час як пригоди, яка сталися на 5-6 8-9 годиннику руху, відповідає найбільша тяжкість наслідків.

3.22. Більше чверті ДТП відбувається водіями у віці 19-28 років. **Найбільш важкі наслідки ДТП характерні для водіїв у віці старше 45 років.**

3.23. **Кожне дев'яте ДТП скоюється водіями у стані алкогольного сп'яніння.** Для нетверезих водіїв характерні такі види ДТП, як зіткнення, наїзд на перешкоду, перекидання. Слід зазначити, що основна маса ДТП (близько 80%), скоєних нетверезими водіями припадає на власників індивідуального транспорту. **Проглядається тенденція збільшення даного виду ДТП зі збільшенням водійського стажу. Мінімальна кількість таких ДТП припадає на водіїв зі стажем до одного року.**

3.24. З вини пішоходів скоєно близько однієї третини ДТП від їх загальної кількості.

3.25. **Можна виділити п'ять основних елементів вулиць і доріг, на яких здійснюється найбільша кількість ДТП з пішоходами.**

3.26. **У порядку зменшення кількості ДТП це:**

- зупинка громадського транспорту;
- нерегульований пішохідний перехід;
- нерегульоване перехрестя;
- регульований пішохідний перехід;
- регульоване перехрестя.

3.27. **Серед порушень Правил дорожнього руху пішоходами, найпоширеніші:** перехід проїжджої частини в не встановленому місці, нетверезий стан, раптова поява на проїжджій частині через об'єкти, які обмежують оглядовість.

3.28. **Розподіл учасників ДТП за категоріями показує, що кожен п'ятий учасник ДТП – пасажир.** Порівняльний аналіз показує, що пасажирів гине практично стільки ж, скільки і водіїв транспортних засобів і майже в два рази більше, ніж велосипедистів.

3.29. З участю дітей трапляється 10-12% ДТП.

3.30. Аналіз показує, що **половина ДТП відбувається з вини самих дітей.** Причому основною причиною, як і раніше, є ризикова поведінка на дорозі, **а саме** – перехід проїжджої частини поза встановленими місцями і несподівана поява перед рухомими транспортними засобами.

3.31. **Найбільш небезпечний дитячий вік з причини участі в ДТП припадає на період 8-11 років.**

3.32. За даними досліджень, серед усіх категорій учасників руху в багатьох країнах діти-пасажирки легкових автомобілів становлять найбільшу частину загиблих на дорозі дітей (понад 70% у Швеції, більше 50% в Австрії, Іспанії та Франції), перевищуючи частку загиблих

дітей-пішоходів. Застосування спеціальних дитячих утримуючих пристроїв зменшує ймовірність отримання смертельних травм дітьми-пасажирками на 45%.

3.33. Відповідальність за порушення законодавства про дорожній рух

3.34. Юридичні та фізичні особи, винні в порушенні законодавства про дорожній рух, відповідних правил, нормативів і стандартів, несуть відповідальність згідно з законодавством України.

3.35. Особливості експлуатації та керування автотранспорту в разі появи небезпечних місць і ділянок на лінії (маршруті)

3.36. Дистанція, інтервал, зустрічний роз'їзд

3.37. Водій залежно від швидкості руху, дорожньої обстановки, особливостей вантажу, що перевозиться, і стану транспортного засобу повинен дотримувати безпечної дистанції та безпечного інтервалу.

3.38. На дорогах поза населеними пунктами водії транспортних засобів, швидкість яких не перевищує 40 км/год, повинні дотримувати такої дистанції, щоб транспортні засоби, які виконують обгін, мали змогу безперешкодно повернутися на раніше займану смугу руху.

3.39. Ця вимога не діє, якщо водій тихохідного транспортного засобу подає попереджувальні сигнали про виконання обгону чи об'їзду.

3.40. Під час обгону, випередження, об'їзду перешкоди чи зустрічного роз'їзду необхідно дотримувати безпечного інтервалу, щоб не створювати небезпеки для дорожнього руху.

3.41. Якщо зустрічний роз'їзд утруднений, водій, на смузі руху якого є перешкода чи габарити транспортного засобу, яким він керує, заважають зустрічному руху, повинен дати дорогу. На ділянках доріг, позначених знаками 1.6 "Крутий підйом" і 1.7 "Крутий спуск", за наявності перешкоди дати дорогу повинен водій транспортного засобу, що рухається на спуск.

3.42. ОБГІН

3.43. Перед початком обгону водій повинен переконатися в тому, що:

3.44. а) жоден з водіїв транспортних засобів, які рухаються за ним і яким може бути створено перешкоду, не розпочав обгону;

3.45. б) водій транспортного засобу, який рухається попереду по тій самій смузі, не подав сигналу про намір повороту (перестроювання) ліворуч;

3.46. в) смуга зустрічного руху, на яку він буде виїжджати, вільна від транспортних засобів на достатній для обгону відстані;

3.47. г) після обгону зможе, не створюючи перешкоди транспортному засобу, якого він обганяє, повернутися на займану смугу.

3.48. Водієві транспортного засобу, якого обганяють, забороняється перешкоджати обгону шляхом підвищення швидкості руху або іншими діями.

3.49. Якщо на дорозі за межами населеного пункту дорожня обстановка не дозволяє зробити обгін тихохідного або великогабаритного транспортного засобу, його водій повинен рухатися якомога правіше, а у разі потреби - зупинитися на узбіччі і пропустити транспортні засоби, що рухаються за ним.

3.50. Водій транспортного засобу, який виконує обгін, може залишитися на смузі зустрічного руху, якщо після повернення на раніше займану смугу йому доведеться знову розпочати обгін, за умови, що він не створить небезпеки зустрічним транспортним засобам, а також не перешкоджатиме транспортним засобам, які рухаються за ним з більш високою швидкістю.

3.51. Обгін заборонено:

а) на перехресті;

б) на залізничних переїздах і ближче ніж за 100 м перед ними;

в) ближче ніж за 50 м перед пішохідним переходом у населеному пункті і 100 м - поза населеним пунктом;

г) у кінці підйому, на мостах, естакадах, шляхопроводах, крутих поворотах та інших ділянках доріг з обмеженою оглядовістю чи в умовах недостатньої видимості;

г) транспортного засобу, який здійснює обгін або об'їзд;

д) у тунелях;

е) на дорогах, що мають дві і більше смуги для руху в одному напрямку;
е) колони транспортних засобів, позаду якої рухається транспортний засіб з увімкненим проблісковим маячком (крім оранжевого).

3.52. Проїзд перехрестя

3.53. Перехрестя, де черговість проїзду визначається сигналами світлофора чи регулювальника, вважається регульованим. На такому перехресті знаки пріоритету не діють.

3.54. У разі вимкнення світлофора або його роботи в режимі миготіння сигналу жовтого кольору та відсутності регулювальника перехрестя вважається нерегульованим і водії повинні керуватись правилами проїзду нерегульованих перехрестя та установленими на перехресті знаками пріоритету.

3.55. На регульованих і нерегульованих перехрестях водій, повертаючи праворуч або ліворуч, повинен дати дорогу пішоходам, які переходять проїзну частину, на яку він повертає, а також велосипедистам, які рухаються прямо в попутному напрямку.

3.56. У разі необхідності надання переваги в русі транспортним засобам, які рухаються по перехрещуваній дорозі, водій повинен зупинити транспортний засіб перед дорожньою розміткою 1.12 (стоп-лінією) або 1.13, світлофором так, щоб бачити його сигнали, а якщо вони відсутні - перед краєм перехрещуваної проїзної частини, не створюючи перешкод для руху пішоходів.

3.57. Забороняється виїжджати на будь-яке перехрестя, у тому числі при сигналі світлофора, що дозволяє рух, якщо утворився затор, який змусить водія зупинитися на перехресті, що створить перешкоду для руху інших транспортних засобів і пішоходів.

3.58. Регульовані перехрестя

3.59. У разі подання сигналу регулювальником або ввімкнення сигналу світлофора, що дозволяє рух, водій зобов'язаний дати дорогу транспортним засобам, що завершують рух через перехрестя, а також пішоходам, які закінчують перехід.

3.60. Повертаючи ліворуч або розвертаючись при зеленому сигналі основного світлофора, водій нерейкового транспортного засобу зобов'язаний дати дорогу трамваю попутного напрямку, а також транспортним засобам, що рухаються в зустрічному напрямку прямо або повертають праворуч.

3.61. Якщо сигнал регулювальника або зелений сигнал світлофора дозволяють одночасно рух трамвая і нерейкових транспортних засобів, трамваю надається перевага незалежно від напрямку його руху.

3.62. Водій, який виїхав на перехрещення проїзних частин згідно із сигналом світлофора, що дозволяє рух, повинен виїхати у наміченому напрямку незалежно від сигналів світлофора на виїзді. Проте, якщо на перехрестях перед світлофорами на шляху руху водія є дорожня розмітка 1.12 (стоп-лінія) або дорожній знак 5.62, він повинен керуватися сигналами кожного світлофора.

3.63. Під час руху в напрямку стрілки, ввімкнутої в додатковій секції одночасно з жовтим або червоним сигналом світлофора, водій має дати дорогу транспортним засобам, що рухаються з інших напрямків.

3.64. Під час руху в напрямку стрілки зеленого кольору на таблиці, встановленій на рівні червоного сигналу світлофора із вертикальним розташуванням сигналів, водій повинен зайняти крайню праву (ліву) смугу руху та дати дорогу транспортним засобам і пішоходам, що рухаються з інших напрямків.

3.65. На перехресті, де рух регулюється світлофором з додатковою секцією, водій, який перебуває на смузі, з якої робиться поворот, повинен продовжувати рух у напрямку, що вказує стрілка, ввімкнута в додатковій секції, якщо його зупинка на заборонний сигнал світлофора створить перешкоди транспортним засобам, що рухаються за ним по тій самій смузі.

3.66. Нерегульовані перехрестя

3.67. На перехресті нерівнозначних доріг водій транспортного засобу, що рухається по другорядній дорозі, повинен дати дорогу транспортним засобам, які наближаються до даного перехрещення проїзних частин по головній дорозі, незалежно від напрямку їх подальшого руху.

3.68. На перехресті рівнозначних доріг водій нерейкового транспортного засобу зобов'язаний дати дорогу транспортним засобам, що наближаються праворуч.

3.69. На будь-якому нерегульованому перехресті трамвай, незалежно від напрямку його подальшого руху, має перевагу перед нерейковими транспортними засобами, що наближаються до нього по рівнозначній дорозі.

3.70. Перед поворотом ліворуч і розворотом водій нерейкового транспортного засобу зобов'язаний дати дорогу трамваю попутного напрямку, а також транспортним засобам, що рухаються по рівнозначній дорозі в зустрічному напрямку прямо чи праворуч.

3.71. Якщо головна дорога на перехресті змінює напрямок, водії транспортних засобів, які рухаються по ній, повинні керуватися між собою правилами проїзду перехресть рівнозначних доріг.

3.72. Цим правилом повинні керуватися між собою і водії, які рухаються по другорядних дорогах.

3.73. Якщо неможливо визначити наявність покриття на дорозі (темна пора доби, грязь, сніг тощо), а знаки пріоритету відсутні, водій повинен вважати, що перебуває на другорядній дорозі.

3.74. Проїзд пішохідних переходів і зупинок транспортних засобів

3.75. Водій транспортного засобу, що наближається до нерегульованого пішохідного переходу, на якому перебувають пішоходи, повинен зменшити швидкість, а в разі потреби зупинитися, щоб дати дорогу пішоходам, для яких може бути створена перешкода чи небезпека.

3.76. На регульованих пішохідних переходах і перехрестях при сигналі світлофора чи регулювальника, що дозволяє рух транспортним засобам, водій повинен дати дорогу пішоходам, які закінчують перехід проїзної частини відповідного напрямку руху і для яких може бути створена перешкода чи небезпека.

3.77. Проїжджаючи повз пішохідів, які не встигли закінчити перехід проїзної частини і вимушено перебувають на острівці безпеки або лінії, що розділяє транспортні потоки протилежних напрямків, водії повинні дотримувати безпечного інтервалу.

3.78. Якщо перед нерегульованим пішохідним переходом зменшує швидкість чи зупинився транспортний засіб, водії інших транспортних засобів, що рухаються по сусідніх смугах, повинні зменшити швидкість, а в разі потреби зупинитися і можуть продовжити (відновити) рух лише переконавшись, що на пішохідному переході немає пішохідів, для яких може бути створена перешкода чи небезпека.

3.79. У будь-якому місці водій повинен пропустити сліпих пішохідів, які подають сигнал тростиною білого кольору, спрямованою вперед.

3.80. Забороняється в'їжджати на пішохідний перехід, якщо за ним утворився затор, який змусить водія зупинитися на цьому переході.

3.81. Водії повинні зупинитися перед пішохідним переходом на сигнал, передбачений [підпунктом "в" пункту 8.8](#) Правил дорожнього руху, якщо така вимога надійшла від членів шкільного патруля, загону юних інспекторів руху, відповідним чином екіпірованих, або осіб, що супроводжують групи дітей, і дати дорогу дітям, які переходять проїзну частину дороги.

3.82. Водій транспортного засобу повинен зупинитися, щоб дати дорогу пішоходам, які йдуть з боку відчинених дверей до (або від) трамвая, що стоїть на зупинці, якщо посадка чи висадка проводиться з проїзної частини чи посадкового майданчика, розміщеного на ній.

3.83. Продовжувати рух дозволяється лише тоді, коли пішоходи залишать проїзну частину і в трамваї зачиняться двері.

3.84. Наближаючись до транспортного засобу з розпізнавальним знаком "Діти", що зупинився з увімкненими проблисковими маячками оранжевого кольору та (або) аварійною світловою сигналізацією, водії транспортних засобів, що рухаються по суміжній смузі, повинні зменшити швидкість, а в разі потреби зупинитися, щоб уникнути наїзду на дітей.

3.85. Рух через переїзд забороняється, якщо:

а) черговий по переїзду подає сигнал заборони руху - стоїть до водія грудьми або спиною з піднятим над головою жезлом (червоним ліхтарем чи прапорцем) або з витягнутими в сторони руками;

б) шлагбаум опущений або почав опускатися;

в) увімкнено заборонний сигнал світлофора чи звуковий сигнал незалежно від наявності та положення шлагбаума;

г) за переїздом утворився затор, який змусить водія зупинитися на переїзді;

г) до переїзду в межах видимості наближається поїзд (локомотив, дрезина).

3.86. Забороняється самовільно відкривати шлагбаум або об'їжджати його, а також об'їжджати транспортні засоби, які стоять перед переїздом, коли рух через нього заборонено.

3.87. **У разі вимушеної зупинки транспортного засобу на переїзді водій зобов'язаний негайно висадити людей і вжити заходів для звільнення переїзду, а якщо це не вдається зробити, він повинен:**

коли є можливість, послати двох чоловік уздовж колій в обидва боки від переїзду не менш як на 1000 м (якщо одного, то в бік ймовірної появи поїзда, а на одноколійних переїздах - у бік гіршої видимості залізничної колії), пояснивши їм правила подавання сигналу зупинки машиністу поїзда (локомотива, дрезини), що наближається;

залишатися біля транспортного засобу і, подаючи сигнали загальної тривоги, вживати всіх заходів для звільнення переїзду;

у разі появи поїзда бігти йому назустріч, подаючи сигнал зупинки.

3.88. Сигналом зупинки поїзда (локомотива, дрезини) є круговий рух руки (у світлу пору - із шматком яскравої тканини або будь-яким добре помітним предметом, у темну пору доби і в умовах недостатньої видимості - з факелом або ліхтарем). Сигналом загальної тривоги є серії звукових сигналів транспортного засобу, що складаються з одного довгого і трьох коротких сигналів.

3.89. Стадо тварин дозволяється переганяти через переїзд тільки за достатньої кількості погоничів, але не менше трьох. Переводити поодиноких тварин (не більше двох на одного погонича) необхідно лише за вуздечку, повід.

3.90. **Рух у житловій та пішохідній зоні**

3.91. Пішоходам дозволяється рухатися у житловій та пішохідній зоні як по тротуарах, так і по проїзній частині. Пішоходи мають перевагу перед транспортними засобами, але не повинні створювати безпідставних перешкод для їхнього руху.

3.92. **У житловій зоні забороняється:**

а) транзитний рух транспортних засобів;

б) стоянка транспортних засобів поза спеціально відведеними місцями і таке їх розташування, яке утруднює рух пішоходів і проїзд оперативних чи спеціальних транспортних засобів;

в) стоянка з працюючим двигуном;

г) навчальна їзда;

г) рух вантажних автомобілів, тракторів, самохідних машин і механізмів (крім тих, що обслуговують об'єкти і громадян, виконують технологічні роботи або належать громадянам, що проживають у цій зоні).

3.93. У пішохідну зону в'їзд дозволяється лише транспортним засобам, що обслуговують громадян і підприємства, які розташовані у зазначеній зоні, а також транспортним засобам, що належать громадянам, які проживають або працюють у цій зоні, чи автомобілям (мотоколяскам), позначеним розпізнавальним знаком "Інвалід", якими керують водії-інваліди. Якщо до об'єктів, розташованих на цій території, є інші під'їзди, водії повинні користуватися лише ними.

3.94. Під час виїзду з житлової та пішохідної зони водії повинні дати дорогу іншим учасникам дорожнього руху.

3.95. **Рух по автомагістралях і дорогах для автомобілів**

3.96. Під час виїзду на автомагістраль або дорогу для автомобілів водії повинні дати дорогу транспортним засобам, що рухаються по них.

3.97. **На автомагістралях і дорогах для автомобілів забороняється:**

а) рух тракторів, самохідних машин і механізмів;

б) рух вантажних транспортних засобів із дозволеною максимальною масою понад 3,5 т поза першою і другою смугами руху (за винятком повороту ліворуч чи розвороту на дорогах для автомобілів);

в) зупинка поза спеціальними місцями для стоянки, позначеними дорожніми знаками 5.38 або 6.15;

г) розворот і в'їзд у технологічні розриви розділювальної смуги;

г) рух заднім ходом;

д) навчальна їзда.

3.98. У разі вимушеної зупинки на проїзній частині автомагістралі або дороги для автомобілів водій повинен позначити транспортний засіб відповідно до вимог [пунктів 9.9-9.11](#) Правил дорожнього руху і вжити заходів для того, щоб прибрати його за межі проїзної частини праворуч.

Особливості експлуатації та керування автотранспорту в разі настання особливо складних метеорологічних чи дорожніх умов

3.99. Особливості погодних та дорожніх умов у I кварталі року

3.100. Наступаючий період експлуатації транспортних засобів характеризується снігопадами, різкими перемінами температури, короткочасністю світлового дня, а також складними дорожньо-кліматичними умовами. В цей період водій транспортного засобу повинен бути обережним і пильним до дорожніх обставин, сконцентрувати максимальну увагу й проявити професійну майстерність.

3.101. Правильне користування гальмами на слизьких ділянках доріг має велике значення щодо забезпечення безпеки руху. При різкому гальмуванні на слизькій ділянці дороги колеса автомобіля легко блокуються, можливий занос і перекидання.

3.102. В цих умовах необхідно використовувати пульсуюче гальмування (частим натиском на педаль гальм), щоб запобігти блокуванню коліс.

3.103. Найефективнішим методом гальмування в таких умовах є комбіноване гальмування, тобто гальмування двигуном при одночасному плавному пригальмовуванні ножними гальмами. При цьому потрібно враховувати значне збільшення гальмівного шляху транспортних засобів на слизькому покритті.

3.104. Об'їжджаючи транспортні засоби громадського користування, необхідно заздалегідь зменшити швидкість, збільшити інтервал, оскільки є можливість несподіваної появи пішоходів транспортного засобу, який є поряд.

3.105. Перед зупинкою транспортного засобу необхідно заздалегідь ввімкнути покажчик повороту направо і потім починати плавне гальмування. На слизькій поверхні дороги перед зупинкою рекомендується перейти на нижчу швидкість:

- переключення швидкостей, відпускання і натиск на педаль дросельної заслінки проводиться плавно. Зміну напрямку руху (поворот) рульового колеса необхідно проводити без ривків, плавно;

- забороняється одночасне маневрування і гальмування.

3.106. Під час руху в нічний час доби водій повинен на неосвітлених ділянках дороги ввімкнути ближнє або дальнє світло фар, а на освітлених – ближнє світло фар з габаритними вогнями. Дальнє світло фар повинне бути переключене на ближнє не менш як за 150 м до транспортного засобу, який рухається назустріч.

3.107. При стоянці і зупинці на неосвітлених ділянках дороги, в темний час доби і в умовах недостатньої видимості на транспортному засобі повинні бути включені габаритні чи стоянкові вогні, при їх несправності транспортний засіб відвести за межі дороги. Якщо це неможливо, водій повинен ввімкнути аварійну сигналізацію, а при її відсутності виставити на відстані 15-20 м (в населених пунктах) і 30-40 м (поза ними) від транспортного засобу знак аварійної зупинки або мигаючий червоний ліхтар.

3.108. Швидкість вибирається з врахуванням видимості. Видимість визначається відстанню, на якій водій може чітко визначити стан дорожнього покриття і його елементи (краї проїжджої частини, обочини).

3.109. Не допускається виїзд з гаража на лінію без вогнегасника, медичної аптечки, упорних клинів, знака аварійної зупинки. Водій повинен пам'ятати, що ДТП можна запобігти,

якщо виконувати всі правила управління транспортним засобом у складних дорожньо-кліматичних умовах.

3.110. Особливості роботи "першозимників"

3.111. Важливим фактором забезпечення безаварійної роботи на автомобільному транспорті є робота з водіями, які вперше поступають на роботу «першозимників». Цьому складу водіїв потрібно приділяти особливу увагу. Для цієї категорії водіїв необхідно створити такі умови праці, щоб у перший календарний місяць обсяг їхньої роботи з перевезення вантажів був зменшений на 15 % порівняно з нормою, встановленою у закладі, а кожен наступний календарний місяць навантаження необхідно збільшувати і доводити до норми. Не рекомендується в перші три календарні місяці "першозимникам" планувати роботу в нічні години. Робочий час кожного календарного дня такого водія не повинен перевищувати 7 год., і виконувати вони повинні в основному місцеві перевезення. Відраджень з відривом від основної бази, а також залучення водіїв "першозимників" на ремонтні роботи транспортних засобів не рекомендується. Водіям-наставникам більше приділяти уваги навчанню водіїв професійної майстерності при управлінні транспортним засобом, які вперше поступили на роботу, доки їхній рівень підготовки не буде доведений до рівня професійної майстерності.

3.112. Особливості погодних та дорожніх умов у II кварталі року (весняно-літній період)

3.113. Під час руху по дорозі, покритій тонким шаром води (5-7 мм), під час дощу, автомобіль може стати некерованим. Це спричинено наступним: при збільшенні швидкості руху зростає рідинний опір води, виштовхування шару рідини під колесами зростає, при цьому гальмується обертання передніх коліс і вони піднімаються над дорожнім покриттям.

3.114. При критичній швидкості руху опір води виштовхуванню стає рівним вертикальному навантаженню на шини передніх коліс, внаслідок чого вони відриваються від дорожнього покриття і ковзають по водяному шару подібно до водяних лиж. В такому стані автомобіль втрачає управління, крім цього ефективність робочої гальмівної сили зменшується в 2 рази, а гальмівний шлях збільшується в 1,5 рази. Також можливий винос бруду на проїжджу частину, при цьому водій повинен бути пильним, оскільки рідинний бруд різко зменшує коефіцієнт зчеплення коліс з дорогою, і автомобіль стає некерованим.

3.115. У березні на дорогу виїжджає велика кількість індивідуальних власників, котрі за зимовий період втратили певні навички управління транспортними засобами і можуть бути причиною дорожньо-транспортних пригод. При цьому водій повинен бути особливо обережним.

3.116. Особливих мір з дотримання безпеки і зниження швидкості руху транспортних засобів вимагають діти, старі люди. Водій повинен враховувати час зближення автомобіля і пішохода - суттєвий фактор безпеки.

3.117. Водій, виїжджаючи в дорогу, повинен мати повний міжзмінний відпочинок. У дорозі слід зупинитися, якщо хилить до сну, вийти з кабіни на 5-10 хвилин, зробити фізичні вправи, тим самим зняти сонливість. У весняно-літній період, особливо в травні, на дорогах збільшується інтенсивність руху, збільшуються швидкості руху. Водієві слід пам'ятати, що під час весняного періоду в транспортні потоки вливається велика кількість мотоциклістів, велосипедистів і автомобілістів індивідуального користування, що негативно впливає на безпеку руху.

3.118. Проїжджаючи повз пішоходів, особливо дітей, у святкові дні, коли кількість пішоходів збільшується, водій повинен обережно рухатися на пониженій швидкості. При об'їзді транспорту громадського користування необхідно зменшити швидкість, щоб у разі появи небезпеки зуміти зупинити транспортний засіб. Збільшення кількості пішоходів на проїжджій частині природньо ускладнює обставини.

3.119. Досвідчені водії говорять: один пішохід перед автомобілем - це 100 % небезпеки, два - 200 % і т. п. Якщо дію однієї людини можливо оцінити, то розібратися в мотивах поведінки групи людей значно складніше. Особливо коли група людей знаходиться на небезпечній відстані від автомобіля, що наближається, люди в таких випадках приймають суперечливі рішення.

3.120. Швидкість і безпека руху у весняно-літній період

3.121. Уміле використання швидкісних можливостей сучасного автомобіля дає йому велику перевагу перед іншими видами наземного транспорту.

3.122. Однак надмірне збільшення швидкості, навіть на дорогах з хорошим станом проїжджої частини, нерідко призводить до складних ситуацій і служить причиною дорожньо-транспортних пригод.

3.123. Відповідальним моментом під час управління вантажним автомобілем з причепом є подолання затяжних та крутих підйомів. Перед виїздом на підйом водій заздалегідь повинен вибрати ту передачу, яка б змогла забезпечити подолання мокрого підйому.

3.124. Особливості роботи у весняно-літній період

3.125. Робота на слизькій дорозі в ожеледицю потребує від водія вміння правильно керувати транспортним засобом; забороняється різко гальмувати та виконувати різкі повороти, збільшувати швидкість руху. Не рекомендується виїжджати на узбіччя. Необхідно уникати випадків обгону без потреби. Перед виїздом із гаража необхідно перевірити роботу склоочисника. При ожеледиці, якщо дорога не посипана піском, необхідно припинити рух.

3.126. Не дозволяється виїзд із гаража без вогнегасника, знака аварійної зупинки, медичної аптечки, ємкості з піском, упорних клинів. Водій повинен пам'ятати, що дорожньо-транспортну пригоду можна уникнути, якщо виконувати правила управління транспортним засобом в зимовий період.

3.127. Безпека руху у III кварталі року

3.128. Особливості руху в місцях масового відпочинку людей

3.129. У місцях масового відпочинку людей водій повинен бути особливо обережним, зменшувати швидкість, при необхідності гальмувати, щоб запобігти наїзду на пішоходів. Особливої обережності водій повинен дотримуватись на дорозі, де проводяться спортивні змагання і встановлені відповідні застережні щити, наприклад: "Обережно, велогонки". В цих умовах водій повинен виконувати вказівку керівника змагань з дотримання безпеки руху.

3.130. Проїжджаючи зупинку в зоні відпочинку, потрібно пересвідчитися, чи пішохід, який стоїть на зупинці, не наважується перебігти проїжджу частину. У випадку найменшого сумніву необхідно привернути увагу пішоходів подачею попереджувального сигналу - звукового (в темну пору - перемиканням світла фар).

3.131. У місцях відпочинку на проїжджу частину дороги може вибігти собака або попасти м'яч, який вилетів на дорогу під час гри. У цих випадках водій повинен зменшити швидкість, збільшити інтервал від краю проїжджої частини і бути готовим в будь-яку хвилину зупинити транспортний засіб. Водій повинен пам'ятати, що небезпека для руху виникає не в момент, коли на проїжджій частині з'являється пішохід, а відразу ж, коли водій зауважив на проїжджій частині будь-який з предметів гри чи тварину.

3.132. При різкому збільшенні пішохідних потоків водій повинен зменшити швидкість або зупинитися, щоб пропустити їх.

3.133. Якщо перед пішохідним переходом зупинилися транспортні засоби, то водій може продовжити рух лише тоді, коли переконався у відсутності перед ним пішоходів.

3.134. В умовах інтенсивного руху, коли всі смуги зайняті, рух автотранспорту повинен проходити рівномірно по смугах. Змінювати смугу руху дозволяється тільки для повороту або зупинки. На дорозі з двостороннім рухом, яка має три смуги, забороняється виїжджати на крайню ліву смугу проїжджої частини, призначену для руху в зустрічному напрямку.

3.135. Безпека руху в період літніх канікул

3.136. У період літніх канікул здійснюються масові перевезення учнів та студентів на автомобільному транспорті. При перевезенні групи дітей на транспортному засобі спереду та позаду повинен бути встановлений розпізнавальний знак "Діти".

3.137. Наближаючись до зупиненого транспортного засобу, який має розпізнавальний знак перевезення дітей, водій повинен зменшити швидкість або зупинитися, щоб пропустити дітей.

3.138. Розподіл ДТП по місяцях року показує, що існує два "піки" авто-пригод в році - це серпень-вересень і травень-червень. Найбільша небезпека для дітей виникає з 12 до 17 години. В цей час водії повинні бути готовими запобігти дитячому дорожньо-транспортному травматизму,

дотримуватись особливих заходів безпеки при транспортуванні великогабаритних, великовагових, особливо цінних та небезпечних вантажів.

3.139. Маневр і безпека руху

3.140. Рух на сухій дорозі не є важким. Однак у вересні випадає дуже багато дощів, а в ранні години можливі тумани, слизька дорога, які негативно впливають на безпеку руху транспорту. Внаслідок нанесу бруду з другорядних доріг автомобілями, зайнятих на перевезенні сільгосппродукції, безпека руху також ускладнюється. При цьому водій, щоб не скоїти ДТП, повинен вести транспортний засіб зі швидкістю, яка не перевищує обмеження з врахуванням інтенсивності руху, дорожніх та атмосферних умов, а також особливостей і технічного стану транспортного засобу та вантажу.

3.141. Закінчується літо і пора літніх канікул, діти повертаються до школи, студенти до вузів. Інтенсивність пішохідного руху збільшується. В цих умовах водій повинен бути особливо обережним. У місцях скупчення дітей, біля стадіонів, кінотеатрів, палаців культури, шкіл, дитячих майданчиків водій повинен рухатись з безпечною швидкістю.

3.142. Погодні, дорожні та інші умови у ІV кварталі року (в осінньо-зимовий період)

3.143. Дорожньо-погодні умови для транспортних засобів погіршуються у зв'язку з випаданням частих дощів, снігу, внаслідок мокрої слизької проїжджої частини, ожеледиці, а також густих туманів. Кінець літніх канікул та масовий рух дітей до школи, зменшення світлового часу доби - все це ускладнює роботу водія.

3.144. Якщо транспортний засіб рухається по мокрій дорозі, водій не повинен робити різких рухів кермом і різко гальмувати. Потрібно також врахувати й те, що гальмівний шлях на мокрій дорозі збільшується в 2-3 рази. При несприятливих погодньо-дорожніх умовах обмежується видимість, а тому забороняється обгін транспортних засобів. Проїжджаючи повз велике скупчення людей водій повинен бути обережним, обов'язково зменшувати швидкість руху. Особливо бути уважним водій повинен при проїзді зупинок транспорту загального користування.

3.145. Умови експлуатації транспортних засобів стають більш складними, навантаження на водія зростає, більшу частину свого робочого часу він знаходиться в напруженому стані. В цей період, як ніколи, повинен дотримуватися режим роботи і відпочинку водія.

3.146. Забезпечення безпеки руху автомобілів в несприятливих умовах, в тому числі і вночі, досягається при надійному функціонуванні системи водій-автомобіль-дорога. Фізичне поняття системи міститься в комплексі дій водія, в процесі управління автомобілем у різних дорожньо-транспортних ситуаціях.

3.147. Автомобільний парк постійно збільшується. Відповідно збільшується щільність та інтенсивність руху транспортних засобів на дорогах та вулицях міст, проте цей розподіл інтенсивності руху не є рівномірним. Він змінюється в залежності від багатьох факторів, особливо різко скорочується у перші години доби. Інтенсивність руху в темні часи доби різко скорочується і становить біля 10% середньодобової інтенсивності.

3.148. Відповідно до цього і число ДТП теж повинно зменшуватись. Однак, статистичні дані кількох років показують, що це не зовсім так. Якщо на одну годину світлового часу на ряд міст припадає 3,8 ДТП, то в нічний час-7,1 ДТП.

3.149. Мовлячи про збільшення небезпеки руху в нічний час, потрібно розглядати специфічні причини, властиві темному часу доби. У зв'язку з цим, не дивлячись на значне зниження інтенсивності руху в темні часи, збільшується абсолютне і питоме число пригод і небезпека руху.

3.150. Основні причини ДТП у нічний час доби відбуваються через обмежену видимість. Зменшення видимості в темні часи доби може відбуватися з двох основних причин: обмежена по всіх необхідних напрямках освітленість дороги та засліплення водія фарами зустрічних автомобілів.

3.151. Забезпечення безпеки руху при здійсненні перевезень у складних погодних умовах в осінньо-зимовий період

3.152. Жовтень - це місяць збирання цукрових буряків та інших сільськогосподарських продуктів. Більшість багатокілометрових доріг без покриття. Дощі погіршують на них рух, а в

суху погоду піднімається курява, яка обмежує видимість. Це потребує значно більшої майстерності і особливої пильності від водія по безаварійному керуванню автотранспортом.

3.153. Надмірний рух на великих швидкостях призводить до перевитрати пального, зносу шин, деталей та агрегатів автомобіля.

3.154. Швидкість руху транспортного засобу в допустимій мірі вибирає сам водій. При цьому необхідно враховувати інтенсивність руху транспортних засобів та пішоходів, ширину і стан проїжджої частини дороги і її видимості в усіх напрямках, атмосферні умови (ожеледиця, дощ та ін.), технічний стан транспортного засобу, особливості вантажу, який перевозиться та інше.

3.155. Водій повинен вибирати таку швидкість руху, щоб мати можливість виконати всі необхідні дії щодо керування транспортним засобом, забезпечити безпеку і зручність усіх учасників дорожнього руху.

3.156. Метеорологічні умови і безпека руху в осінньо-зимовий період

3.157. Метеорологічні умови впливають на безпеку руху. Восени й взимку значно погіршується видимість в тумані, коли йде дощ, сніг, курява. Рух в густому тумані небезпечний тим, що знижується дальність зору, погіршується відчуття дороги й здатність водія орієнтуватися в навколишніх умовах.

3.158. Під час туману дорожні об'єкти, перешкоди, зустрічні та попутні транспортні засоби здаються в два-три рази віддаленішими, ніж насправді.

3.159. В цих умовах лише червоне світло добре видно. Тому в дощ, туман і в інших умовах обмеженої видимості рекомендується користуватися протитуманними фарами з жовтим світлом.

3.160. У залежності від густоти туману, дощу та інших несприятливих умов видимості необхідно вмикати прилади освітлення на автомобілях у таких поєднаннях:

- слабкі тумани і дощі, коли видимість дороги в дальньому світлі фар не менш як 100 метрів,- потрібно поєднувати дальнє світло з протиту-манними фарами, при появі зустрічних транспортних засобів необхідно переключити фари на ближнє світло, а протитуманні погасити;
- тумани середньої густоти і зливи, коли при дальньому світлі фар виникає світлова стіна, яка не дає можливості дивитися за рухом, - фари в режимі ближнього світла і протитуманні фари як при одиночному русі, так і при роз'їзді з зустрічним транспортом;
- густі тумани і сильні дощові зливи, при яких дальність зору при ближньому світлі фар не перевищує 10м,- лише протитуманні фари. В таких умовах водій повинен вибирати швидкість, яка змогла б забезпечити безпеку руху транспорту, в разі появи небезпеки - повну зупинку транспортного засобу.

3.161. Під час руху в куряві з обмеженою видимістю водій повинен рухатися з такою швидкістю, яка б забезпечувала мінімальне підняття куряви. Відстань між транспортними засобами збільшується настільки, щоб водію було видно відстань не менше величини гальмівного шляху після осідання куряви.

3.162. У випадку руху в хмарі куряви з обмеженою видимістю водій повинен включити освітлення спереду і ззаду транспортного засобу, подавати звукові сигнали і відповідати на них, бути особливо обережним, не обганяти інші транспортні засоби, суворо дотримуватись правої сторони.

3.163. Крім того, проводиться доведення до водіїв наказів, які надійшли від органів державної влади.

4. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ РОБОТИ

4.1. Після повернення з поїздки очистити шкільний мікроавтобус від бруду і поставити на місце, відведене для стоянки.

У разі необхідності залишити заявку на поточний ремонт з переліком несправностей, які підлягають усуненню.

4.2. У зимовий час при зберіганні в неопалюваному гаражі злити воду з радіатора і двигуна.

4.3. Залишатися на ніч в закритому автобусі не дозволяється.

4.4. При зупинці автобуса водій, покидаючи кабіну, повинен убезпечити автобус від

мимовільного руху - вимкнути запалювання або перекрити подачу палива, встановити важіль перемикачів передач в нейтральне положення, загальмувати стоянковим гальмом.

Якщо автобус стоїть навіть на незначному ухлоні, необхідно додатково поставити під колеса гальмівні черевики.

4.5. Виходячи з кабіни автобуса на проїжджу частину дороги, водій повинен попередньо переконатися у відсутності руху як у попутному, так і в зустрічному напрямках.

4.6. Перед постановкою автобуса на місце стоянки з підігрівом водій повинен переконатися у відсутності витоку палива або усунути його.

4.7. При зупинці і стоянці на неосвітлених ділянках дороги в темний час доби або в інших умовах недостатньої видимості на автобусі повинні бути включені габаритні або стоянкові вогні.

4.8. Ширина проїзду між автобусами в приміщеннях для стоянки повинна бути достатньою для вільного в'їзду автобуса на своє місце (за один маневр), а відстань від кордону проїзду до автобуса - не менше 0,5 м.

4.9. Після постановки мікроавтобуса школи в приміщення для стоянки двигун повинен бути вимкнений.

4.10. У приміщеннях, призначених для стоянки автобуса, а також на стоянках під навісом або на майданчиках не дозволяється:

палити, користуватися відкритим вогнем;

залишати відкритими горловину паливного бака автобуса;

заряджати акумуляторні батареї в приміщеннях;

мити або протирати бензином мікроавтобус, деталі або агрегати, а також руки і одяг;

зберігати паливо (бензин), за винятком палива в баках мікроавтобуса;

заправляти автобус паливом, а також зливати паливо з баків;

встановлювати предмети і обладнання, які можуть перешкоджати швидкій евакуації автобуса в разі пожежі чи інших стихійних лих;

пуск двигуна для будь-яких цілей, крім виїзду шкільного мікроавтобуса з приміщення гаража.

5. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ В АВАРІЙНИХ СИТУАЦІЯХ

5.1 При дорожньо-транспортній пригоді водій мікроавтобуса зобов'язаний (Пунктом 2.10 Правил дорожнього руху України):

негайно зупинити транспортний засіб і залишатися на місці пригоди;

увімкнути аварійну сигналізацію і встановити знак аварійної зупинки відповідно до вимог пункту 9.10 вказаних правил Правил;

не переміщати транспортний засіб і предмети, що мають причетність до пригоди;

вжити можливих заходів для надання домедичної допомоги потерпілим, викликати бригаду екстреної (швидкої) медичної допомоги, а в разі відсутності можливості вжити зазначених заходів звернутися по допомогу до присутніх і відправити потерпілих до закладу охорони здоров'я;

у разі неможливості виконати зазначені дії, перелічені в підпункті «4» пункту 2.10 цих Правил, відвезти потерпілого до найближчого лікувального закладу своїм транспортним засобом, попередньо зафіксувавши розташування слідів пригоди, а також положення транспортного засобу після його зупинки; у лікувальному закладі повідомити своє прізвище та номерний знак транспортного засобу (з пред'явленням посвідчення водія або іншого документа, який посвідчує особу, реєстраційного документа на транспортний засіб) і повернутися на місце пригоди;

повідомити про дорожньо-транспортну пригоду орган чи уповноважений підрозділ Національної поліції, записати прізвища та адреси очевидців, чекати прибуття поліцейських;

вжити всіх можливих заходів для збереження слідів пригоди, огороження їх та організувати об'їзд місця пригоди;

до проведення медичного огляду не вживати без призначення медичного працівника алкоголю, наркотиків, а також лікарських препаратів, виготовлених на їх основі (крім тих, які входять до офіційно затвердженого складу аптечки). повідомити про те, що трапилося адміністрації школи.

5.2 При виникненні пожежі під час руху необхідно зупинити шкільний мікроавтобус, евакуювати дітей з мікроавтобуса, вжити заходів до гасіння загоряння засобами пожежогасіння.

5.3 При виникненні пожежі повідомити в пожежну службу за телефоном 101, заступнику директора з господарської роботи і приступити до гасіння.

5.4 При загорянні одягу необхідно загасити полум'я підручним матеріалом. Не можна накривати потерпілого з головою, щоб уникнути опіку дихальних шляхів і отруєння токсичними продуктами горіння.

5.5 При ураженні людини електричним струмом звільнити потерпілого від дії електричного струму і надати домедичну допомогу.

5.6 При раптовому відключенні напруги необхідно пам'ятати, що вона може бути подана знову без попередження.

5.7 Під час вимушеної зупинки мікроавтобуса на узбіччі або на краю проїжджої частини дороги для проведення ремонту, водій зобов'язаний виставити на відстані 15-30 м позаду шкільного мікроавтобуса знак аварійної зупинки або миготливий червоний ліхтар.

5.8 Пробку радіатора на гарячому двигуні необхідно відкривати в рукавиці або накривши її ганчіркою. Пробку слід відкривати обережно, не допускаючи інтенсивного виходу пари в сторону відкриваючого.

5.9 При появі під час руху запаху бензину водій повинен негайно зупинити мікроавтобус, виявити причину появи запаху та усунути її.

5.10 **Перша допомога при пораненні.**

5.11 Для надання домедичної допомоги при пораненні необхідно розкрити індивідуальний пакет, накласти стерильний перев'язочний матеріал, що міститься у ньому, на рану і зав'язати її бинтом.

5.12 Якщо індивідуального пакету якимсь чином не буде, то для перев'язки необхідно використати чисту носову хустинку, чисту полотняну ганчірку тощо. На те місце ганчірки, що приходить безпосередньо на рану, бажано накапати декілька капель настойки йоду, щоб одержати пляму розміром більше рани, а після цього накласти ганчірку на рану. Особливо важливо застосовувати настойку йоду зазначеним чином при забруднених ранах.

5.13 **Домедична допомога при переломах, вивихах, ударах.**

5.14 При переломах і вивихах кінцівок необхідно пошкоджену кінцівку укріпити шиною, фанерною пластинкою, палицею, картоном або іншим подібним предметом. Пошкоджену руку можна також підвісити за допомогою перев'язки або хустки до шиї і прибинтувати до тулуба.

5.15 При передбачуваному переломі черепа (несвідомий стан після удару голови, кровотеча з вух або роту) необхідно прикласти до голови холодний предмет (грілку з льодом або снігом, чи холодною водою) або зробити холодну примочку. При підозрінні перелому хребта необхідно потерпілого покласти на дошку, не підіймаючи його, чи повернути потерпілого на живіт обличчям униз, наглядаючи при цьому, щоб тулуб не перегинався, з метою уникнення ушкодження спинного мозку.

5.16 При переломі ребер, ознакою якого є біль при диханні, кашлю, чханні, рухах, необхідно туго забинтувати груди чи стягнути їх рушником під час видиху.

5.17 **Перша допомога при кровотечі.**

5.18 Для того, щоб зупинити кровотечу, необхідно:

підняти поранену кінцівку вгору;

кровоточиву рану закрити перев'язочним матеріалом (із пакета), складеним у клубочок, придавити її зверху, не торкаючись самої рани, потримати на протязі 4-5 хвилин; якщо кровотеча зупинилася, то не знімаючи накладеного матеріалу, поверх нього покласти ще одну подушечку з іншого пакета чи кусок вати і забинтувати поранене місце (з деяким натиском);

при сильній кровотечі, яку не можна зупинити пов'язкою, застосовується здавлювання кровеносних судин, які живлять поранену область, при допомозі згинання кінцівок в суглобах, а також пальцями, джгутом або закруткою; при великій кровотечі необхідно терміново викликати лікаря.

Директор
(посада розробника)

(особистий
підпис)

Заруцька Н.В.
(прізвище, ініціали)

Узгоджено:

В.о. фахівця з охорони праці

(особистий
підпис)

Василенко В.А.
(прізвище, ініціали)